

Research Paper

"Curriculum Evaluation of the University of Cultural Education: From Theory to the Reality of Educational Administration"

Mahdi Rajabi^{1*}, Aliakbar AminBidokhti², Sakineh Jafari³

1. PhD Student in Educational Management, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Semnan University, Semnan, Iran

2. Professor, Department of Educational Management, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Semnan University, Semnan, Iran

3. Associate Professor, Department of Educational Management, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Semnan University, Semnan, Iran

Article Info:

Received: 2023/04/17

Accepted: 2023/7/19

PP: 186-203

Use your device to scan and read the article online:

DOI: 10.22098/AEL.2025.16358.1509

Keywords:

Curriculum assessment,
Farhangian University,
from theory to educational
practice

Abstract

Background and Objective: This research aims to evaluate the revised curriculum of Farhangian University in light of the needs and expectations of the educational community. The focus is on assessing the alignment of the curriculum with the real-world requirements of the educational system in Iran.

research methodology: The study followed a quantitative approach, utilizing a descriptive survey method. The target population was categorized into five groups: teachers, education administrative staff, school executive staff, faculty members, and student teachers, totaling 5,000 individuals. Based on Morgan's table, a sample size of 350 was selected. The data was collected through a researcher-designed questionnaire, which was validated for content and face validity. The reliability of the questionnaire was confirmed with a Cronbach's alpha coefficient of 0.92.

Findings: Data analysis revealed that the curriculum's goals and content met only a small portion of the expectations of the target community. However, in the area of new teaching strategies and methods, the curriculum effectively addressed the needs of the educational community. Furthermore, problem-based learning activities were recognized as a strong aspect. The evaluation structure of the curriculum was found to have adequate coherence, although the assessment of students' learning in real-world educational settings was less emphasized.

Conclusion: The findings underscore the importance of adapting Farhangian University's curriculum to the genuine needs of the country's education system. While some elements, such as teaching strategies and learning activities, were well-aligned with educational expectations, other components, particularly goals, content, and evaluation, require further enhancement to better serve the educational community.

Citation: Rajabi M., AminBidokhti A A., Jafari S. (2025). Curriculum Evaluation of the University of Cultural Education: From Theory to the Reality of Educational Administration. Journal of Applied Educational Leadership, 5(4), 186-203. Persian [<http://dx.doi.org/10.22098/AEL.2025.16358.1509>]

***Corresponding author:** Mahdi Rajabi

Address: Professor, Department of Educational Management, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Semnan University, Semnan, Iran

Tell: 09104643816

Email: 313mahdirajabi@gmail.com

Extended Abstract

Introduction:

The university is a scientific and cultural factor that exists in a serious and important position to produce and disseminate the production and dissemination of science and culture of human civilization (Abedin Baltarak, Mansouri, Baensaf, & Salari, 2013). In other words, it can be said that the elements. Higher education is the developer of the causal culture of society and achieves this through education. In fact, education is a way to express the culture of society to its various elements. However, the university is a key cultural factor and a field that has the mission of organizing the social community to improve the living community and promote dynamism and vitality in humanity, showing moral agency. The university acts as a pioneer in developments and, by monitoring the change in society and culture, especially in the field of science and technology, prepares society for important future events (Noorabadi, 2013). But the comprehensive development of the curriculum in the world, and to pay attention to the factors of higher education in the country, has made the promotion of curriculum planning in higher education undeniable because the non-concept, the angles of new concepts and also its processes are a reality for the academic community. It has been required that higher education in recent decades is very important with the crisis and problems that an important matter in facing it is the important role of the university curriculum. With the argument that university centers have been one of the most important systems in obtaining the desired higher education (Karmi & Vaqari Zamhirir, 2016) In other words, in educational systems that are one of the most important and key systems of each country for training human capital and development. Comprehensive sustainability, comprehensive, accurate and deep sociological and risk with the emergence of curriculum planning is of great importance. Attention is.

The influence and development of curricula even goes beyond territoriality and includes the informal process. This is considered a container and capacity that accommodates multiple functions and percentages to accommodate all the surrounding events in an explicit and hidden form. In fact, the curriculum is a way that connects the learning and teaching process from the beginning to the end (Mousavipour, 2015). Given the rapid development of higher education in the world and Iran, the curriculum has also evolved as a field of study and academic and has gradually grown and matured like a young child (Rahmanpour & Nasrasfahani, 2017). Therefore, over time. The impact of university curricula on human civilization has become more important.

Methodology:

This is a descriptive survey study designed to investigate and analyze the needs and expectations of different individuals in the field of education. Data were collected through a questionnaire, and the main goal of the study was to identify the current situation and prioritize needs from the perspective of teachers, administrators, and educational officials. The data collected were processed through descriptive statistical analysis using SPSS software to identify and examine patterns in the participants' responses. In this study, the methods of mean, standard deviation, and related tests were used to analyze the data (Rahmani, 2019). This study was conducted in the academic year 1402-1403 with respect to the aforementioned target population. The factors that constitute the education and training ranks and headquarters can generally be classified into five groups: teachers, school administrators and executive staff, administrative staff, student teachers, and professors of Farhangian University. And their number is (N = 5000). In this statistical population, there are 200 teachers, 100 school executive staff, 50 administrative staff of organizations, 879 student teachers, and 168 professors of Farhangian University in the field of Educational Sciences. Based on the Morgan table, 1397 people were determined as the adequacy of the sample size, and with the simple random sampling method, the researcher-made questionnaire of the research, which was prepared as a researcher-made one, was distributed among them. Information and data were collected using a researcher-made questionnaire. This tool had 50 items that were validated with the content and face validity of the questionnaire. The reliability of the questionnaire was determined by Cronbach's alpha coefficient at 0.92. The mean, standard deviation, and Friedman statistical tests were used to examine the research questions.

Results:

According to the purpose of the present study, the revision of the Farhangian University curriculum was collected and analyzed in the areas of goals, content, educational strategies, learning activities, and evaluation of the curriculum revision.

To what extent are the revised Farhangian University curriculum goals in accordance with the needs and expectations of the education and training staff?

The quality of setting the goals of the Farhangian University curriculum in line with the real world of education was shown among the distributed groups according to Table (1). The items related to the element of the goals of the Farhangian University curriculum in fulfilling the expectations and needs of education in the highest average

"Curriculum Evaluation of the University of Cultural Education: From Theory to the Reality of Educational Administration"

value is related to question number 7 (the goals of the Farhangian University curriculum in accordance with the values that govern society and cultural heritage) with 2.98 and the lowest average is related to question 4 (the goals of the Farhangian University curriculum in accordance with the realities and needs of society) with an average of 1.33. Based on these results, it can be said that item number 7 has the highest ability to fulfill educational needs and item 4 has the lowest ability to fulfill expectations. The average of the total goals mentioned is 2.36 and the standard deviation is 1.04. The results shown in Table 1 indicate that based on the Friedman test (based on the significance of the ranking in this test, the chi-square statistic is used). With a statistic of 654.232 at the 0.05 level, it is significant ($P \leq 0.05$). Based on the results obtained, emphasis on the values governing society and cultural heritage - goals on the standards and professional competencies of teachers and in formulating goals for the general competencies of teachers with a higher average and the goals of the Farhangian University curriculum with the current and future needs of society - the goals of the Farhangian University curriculum with current issues of society - the goals of the Farhangian University curriculum based on the needs of teachers and the goals of the Farhangian University curriculum with the realities and needs of society with a low average in fulfilling the needs and expectations of education and training are ranked last.

Table 1: Friedman test results for ranking factors in the scope of Farhangian University curriculum revision goals based on the expectations of the staff and the board.

chi square	Average rating	Standard deviation	Average	Objectives domain factors	Row
232/654 Sig:0.000	6/89	1/38	2/22	Farhangian University curriculum goals are based on teachers' needs.	1
	7/33	1/54	2/78	In formulating the goals, attention has been paid to the general competencies of teachers.	2
	7/23	1/47	2/68	The goals emphasize the professional standards and competencies of teachers.	3
	5/87	0/82	1/33	The goals of Farhangian University's curriculum are in line with the realities and needs of society.	4
	6	0/93	1/77	The goals of Farhangian University's curriculum are in line with current societal issues.	5
	6/45	0/87	1/55	Farhangian University's curriculum goals are focused on the current and future needs of society.	6
	9/44	2/14	2/98	The objectives of Farhangian University's curriculum focus on the values that govern society and cultural heritage.	7
	7/68	1/04	2/36	Total	8

Discussion and conclusion

The present study aims to assess and evaluate the revised curriculum of Farhangian University based on the needs and expectations of the human resources serving in the ranks and headquarters of education. Therefore, examining the elements of the Farhangian University curriculum in the areas of goals, content, implementation strategies, and evaluation strategies is an important issue that this study attempts to address. Regarding the goals of the curriculum, the results showed that aligning the goals with the cultural and social needs of the society and emphasizing the professional competencies of teachers is of particular importance. These results are consistent with recent research, which have emphasized the need to align the goals of the curriculum with the real and up-to-date needs of the society. At the same time, international research (Fisher et al., 2022) also emphasizes the importance of aligning the goals with the challenges of the educational community.

The results obtained in this study are consistent with previous research on the alignment of teacher training university curricula with the real needs of society and education. According to the research of Kiani et al. (2021), matching curriculum content with students' capabilities can lead to increased efficiency of educational programs in universities. Also, as indicated in various studies the lack of coordination of curriculum content with social realities can lead to a decrease in the efficiency and effectiveness of educational programs in responding to the real needs of society. Global research, such as the study by shows that updating and aligning curricula with the latest developments and needs of society is of great importance in order to improve the quality of education and achieve educational goals. In addition, alignment with the culture of lifelong learning is also one of the fundamental pillars in the success of curricula, according to the research of The results of this finding indicate the high importance of matching the curriculum content of Farhangian University with the abilities and previous experiences of students. In contrast, there is a need to improve the coordination of content with the realities of society. Updating and aligning curricula with current developments and the real needs of society is of great importance. It is a necessity that has been widely emphasized in domestic and foreign research.

Reference:

- Abedini Baltarak, M., Mansouri, S., Baensaf, I., & Salari, Z. (2013). Comparative study of curriculum revision in Iran, the USA, and Japan. National Conference of Curriculum Studies of Iran (Curriculum Changes in Educational Programs of Iran). SID. <https://sid.ir/paper/851221/en>
- Fullan, M. (2007). Curriculum change and the role of teachers. International Journal of Educational Management, 21(5), 426-441. <https://doi.org/10.1108/09513540710778197>
- Kermi, M., & Vaqari Zamhirir, Z. (2016). Optimal structure for curriculum development and revision in higher education: Experience of Ferdowsi University of Mashhad. National Congress of Higher Education in Iran. SID. <https://sid.ir/paper/878791/en>
- Mousavi Pour, N. (2015). Dominance and subordination in the field of curriculum planning: The position of theory in practice of curriculum revision in teacher training programs in Iran. Iranian Curriculum Studies Association Conference. SID. <https://sid.ir/paper/844611/en>
- Noorabadi, S. (2013). Philosophy of interdisciplinary curriculum and the necessity of revising and changing the current curricula. National Conference of the Iranian Curriculum Studies Association (Curriculum Changes in Educational Programs of Iran). SID. <https://sid.ir/paper/851494/en>
- Rahmanpour, M., & Nasrasfahani, A. (2017). A comparative study of the curriculum revision process in Iranian universities and other countries. Research in Curriculum Planning (Knowledge and Research in Educational Sciences – Curriculum Planning), 14(27 (Sequential 54)), 35-49. SID. <https://sid.ir/paper/127414/en>

مقاله پژوهشی

سنجش برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان: از نظر تا عمل واقعیت مدیریت آموزشی

مهدی رجبی^۱، علی اکبر امین بیدختی^۲، سکینه جعفری^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

۲. استاد گروه مدیریت آموزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

۳. دانشیار گروه مدیریت آموزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۴/۱۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۷/۱۹

شماره صفحات: ۲۰۳-۱۸۶

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید:

DOI: 10.22098/AEL.2025.16
358.1509

واژه‌های کلیدی:

سنجش برنامه درسی، دانشگاه فرهنگیان، از نظر تا عمل آموزشی.

چکیده

مقدمه و هدف: تحقیقات در مورد تأثیر اعتماد سازمانی بر رفتار مدنی کارکنان سال‌هاست که انجام شده است، اما تأثیر مکانیسم داخلی برای اعتماد سازمانی بر رفتار مدنی سازمانی به خوبی بررسی نشده است. این مطالعه بر اساس تئوری تبادل اجتماعی و نظریه هویت سازمانی، تأثیر اعتماد سازمانی را بر رفتار مدنی سازمانی بررسی نموده و نقش میانجی هوش هیجانی را از منظر شناختی و روان‌شناختی کارکنان نشان داد.

روش‌شناسی پژوهش: پژوهش از نوع کمی با روش توصیفی پیمایشی انجام شد. جامعه هدف در پنج گروه (معلمان، کادر اداری آموزش و پرورش، کادر اجرایی مدارس، اعضای هیئت علمی و دانشجو معلمان) بودند. جمعیت آماری ۵۰۰۰ نفری بود و بر اساس جدول مورگان ۳۵۰ نفر به عنوان حجم نمونه تعیین شد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود. برآورد روایی پرسشنامه از روایی محتوایی و صوری استفاده شد. پایایی پرسشنامه به روش ضریب آلفای کرونباخ در حد ۰/۹۲ تعیین گردید.

یافته‌ها: تحلیل داده‌ها در زمینه اهداف، محتوا، راهبردهای آموزشی، فعالیت‌های یادگیری و ارزشیابی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان نشان داد اهداف و محتوای برنامه درسی میزان کمی از انتظارات جامعه هدف را برآورده ساخت اما در زمینه راهبرد و روش نوین تدریس توانست نیازهای جامعه را برآورده سازد همچنین فعالیت‌های مساله محور در فعالیت‌های یادگیری نقطه نظر خوبی نشان داده شد. در زمینه ارزشیابی، ساختار ارزیابی محتوایی انسجام اجرایی مناسب داشت اما در ارزشیابی یادگیری دانشجویان از دنیای واقعی آموزش اهمیت کمتری یاد شد.

بحث و نتیجه‌گیری: نتایج تحقیق بر اهمیت تطابق برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان با نیازهای واقعی نظام آموزشی کشور است و عوامل مهم برنامه درسی از جمله اهداف، محتوای آموزشی، راهبردهای یادگیری، فعالیت‌های یادگیری و ارزشیابی مورد بررسی قرار گرفت و نشان داد برخی عوامل توانسته‌اند به‌طور مؤثری به تحقق انتظارات آموزش و پرورش پاسخ دهند، در حالی که برخی دیگر نیاز به بهبود دارند.

استناد: رجبی، مهدی؛ امین بیدختی، علی اکبر؛ جعفری، سکینه. (۱۴۰۳). سنجش برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان: از نظر تا عمل واقعیت مدیریت آموزشی. فصلنامه علمی - پژوهشی رهبری آموزشی کاربردی، (۴)۵، ۱۸۶-۲۰۳.

*نویسنده مسئول: مهدی رجبی

نشانی: دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

تلفن: ۰۹۱۰۴۴۳۸۱۶

پست الکترونیکی: 313mahdirajabi@gmail.com

مقدمه

دانشگاه، یک عاملیت علمی و فرهنگی است که به مولد و نشر تولید و انتشار علم و فرهنگ تمدن بشری از جایگاه خطیر و و با اهمیتی برخوردار هستند (Abedini Baltarak, Mansouri, Baensaf, & Salari, 2013) به عبارتی می‌توان گفت عناصر آموزش عالی، توسعه دهندگان فرهنگ عالی اجتماع هستند و این مهم را با آموزش محقق می‌کنند. در حقیقت آموزش، روشی برای صدور فرهنگ جامعه به عناصر مختلف آن است. با این وجود، دانشگاه به عنوان عامل کلیدی فرهنگی و زمینه ای است که رسالت سازماندهی اجتماعی جامعه را دارد که به پیشرفت رفاه زندگی و ارتقای پویایی و سرزندگی در جامعه انسانی، عاملیت اخلاقی را نشان می‌دهد. دانشگاه به عنوان هسته پیشرو در تحولات عمل می‌کند و با رصد کردن تغییرات اجتماعی و فرهنگی بویژه در زمینه علم و فناوری، جامعه را آماده‌ی رویدادهای مهم آینده می‌سازد (Noorabadi, 2013). اما گسترش همه جانبه فرایند برنامه درسی در دنیا، و از جهتی کم توجهی عوامل آموزش عالی کشور، ارتقای برنامه ریزی درسی در آموزش عالی را غیر قابل انکار کرده است زیرا فهم ابعاد، زوایای مفهوم های جدید و همچنین فرایندهای آن برای جامعه دانشگاهی یک واقعیت الزام آور شده است؛ آموزش عالی در دهه های اخیر با بحران و مشکلات بسیاری مواجه بوده است که یک امر مهم در رویارویی با آن نقش مهم برنامه درسی دانشگاه ها می باشد. با این استدلال که مراکز دانشگاهی از اهمیت والایی در کسب اهداف مطلوب نظام آموزش عالی بوده است (Karmi & Vaqari Zamhirir, 2016) به عبارتی دیگر در نظام های آموزشی که از مهمترین و کلیدی تری نظام هر کشور برای تربیت سرمایه های انسانی و گسترش همه جانبه و پایدار محسوب می شوند، جامعه نگری و مواجهه همه جانبه، دقیق و عمیق با پدیده برنامه ریزی درسی از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است.

نفوذ و توسعه برنامه های درسی حتی از قلمرو رسمی بودن فراتر رفته و فرایند غیر رسمی را نیز شامل شده است. این امر به معنی ظرف و ظرفیتی در نظر گرفته می شود که کارکردهای چندگانه داشته و درصدد برآمده تا همه وقایع پیرامون را در قالب آشکار و پنهان در خود جای دهد. در واقع، برنامه درسی به منزله راهی است که از ابتدا تا انتهای جریان یادگیری و آموزش را به هم پیوند می دهد (Mousavi, 2015). با توجه به توسعه سریع آموزش عالی در جهان و ایران، برنامه درسی نیز به عنوان یک رشته مطالعاتی و آکادمیک تحول پیدا کرده است و مثل کودکی خردسال به تدریج رشد کرده و به بلوغ رسیده است (Rahmanpour & Nasrasfahani, 2017) لذا در گذر زمان تاثیر برنامه درسی دانشگاه ها بر تمدن بشری اهمیت بیشتری پیدا کرده است.

ازاین رو، برنامه درسی در مؤسسات آموزش عالی و دانشگاه ها، در توفیق یا شکست این مؤسسات نقش کلیدی و بسیار تعیین کننده ای ایفا می کنند. به عبارت دیگر، برنامه های درسی آینده ی تمام نمای میزان پشرفت و انعکاسی از پاسخگو بودن دانشگاه ها به نیازهای در حال تغییر جامعه هستند. با توجه به دستاورد های علمی نوین و تغییرات جامع در تمام حوزه ها، ماموریت مستندسازی یافته های علمی و تجربه های جدید و نیز ارتقای آنان در طرح برنامه درسی نظامند و مدون با رسالت علمی دانشگاه ها پیوند خورده است؛ متأسفانه علی رغم اهمیت برنامه درسی در مؤسسات آموزش عالی، میزان توجه به آنها کافی نبوده و حتی تلاش و همت لازم برای بررسی، ارزشیابی، اصلاح و تغییر آنها در دستور کار قرار نگرفته (Torkzadeh & Kashavarsi, 2015) و دانشگاه فرهنگیان نیز از این قاعده مستثنی نیست. در واقع، " برنامه ریزی به نوشتن برنامه ختم نمی شود، بلکه فراگردی است که باید مداومت داشته باشد و با توجه به بازتاب نتایج فعالیت های انجام شده، اطلاعات و یافته های جدید، تغییرات فناوری و تکنولوژی، پیشرفت دانش و معرفت، دگرگونی منابع و امکانات و تحول اولویت ها و مقاصد، دائم ارزیابی و تکمیل شود. چراکه "هیچ برنامه درسی ثابت نیست و هر برنامه درسی جدید در حقیقت یک نسخه بروز رسانی شده است که پلی به سوی اصلاحات جامع تر برنامه درسی جهت رشد و پیشرفت آن در آینده خواهد بود (Noorouzadeh, Mahmoodi, Fathi, Vajarghah, & Nooh Ebrahim, 2006) بدین ترتیب، بازبینی برنامه درسی ها، یک فرایند آگاهانه عملی است که تجدید برنامه درسی با رویکرد نوین و جامع تر نسبت به نسخه پیشین خویش می باشد و می تواند به ایجاد رشته مطابق با انتظارات جامعه از جمله تغییرات و پیشرفت های علمی نوین و اقتصادی که اهم آن بازار کار می باشد.

در حقیقت، شیوه تربیت معلم و سابقه تاریخی برنامه های درسی در نظام های آموزشی هر کشوری تحت تاثیر رویدادها و عوامل اجتماعی مهم آن کشور شکل گرفته است. از این منظر، برنامه درسی به عنوان واسطه ای بین مربیان و بسترهای اجتماعی عمل می کند و بسیاری از چالش های اساسی آن در حوزه تربیت معلم، در واکنش به سیاست ها و گفتن های جهانی نوظهور نمایان می شود (Vaqari Zamhirir, Karmi, & Jafari Sani, 2019) مطالعه تجربیات جهانی در زمینه بازنگری برنامه های درسی تربیت معلم نشان می دهد که بازبینی برنامه های درسی، بخشی جدایی ناپذیر از فرایند برنامه ریزی نظام های آموزشی است. این بازنگری ها عمدتاً با هدف ارتقای کیفیت و پاسخ گویی به نیازهای جوامع در حال تغییر، انجام شده و بسته به انتظارات اجتماعی و اقتصادی هر جامعه، به شیوه های مختلف دنبال

می‌شود. (Darvishi, Noorzaadeh, Firoozian Poorasfahani, & Hasani, 2021) بنابراین، اصلاح و تغییر برنامه‌های درسی در نظام آموزش عالی، یکی از مباحث کلیدی به شمار می‌رود. تربیت نیروی انسانی متعهد و کارآمد، مستلزم بهره‌گیری از برنامه‌های آموزشی جامع و متناسب با نیازهای روز است. از این رو، بازبینی برنامه‌های درسی دانشگاه‌ها، عاملی ضروری برای ارتقای کیفیت آموزش به شمار می‌آید. این مسئله در مورد دانشگاه فرهنگیان که مأموریت اصلی آن تربیت نسل آینده معلمان است، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. (Johnson & Walker, 2019) در این زمینه، متخصصان تعلیم و تربیت تأکید کرده‌اند که نقش معلم در تحقق اهداف آموزشی بسیار حیاتی است و بازنگری تربیت معلم یکی از عوامل کلیدی در توسعه و ارتقای کیفیت فرآیندهای آموزشی در نظام آموزشی محسوب می‌شود. (Brown, 1995). برنامه درسی آموزش عالی باید پاسخگوی شرایط و نیازهای حال و آینده کشور باشد. در این میان، دانشجویان معلم باید از یک مصرف‌کننده صرف دانش به تولیدکننده دانش تبدیل شوند. البته دانشجوی تنها عنصر مهم در این سیستم نیست؛ بلکه اعضای هیئت علمی، زیرساخت‌ها، و منابع آموزشی نیز نقشی تعیین‌کننده دارند. اگر این عوامل به‌طور مداوم بازبینی نشوند، تحقق اهداف آموزشی از طریق برنامه‌های درسی دشوار خواهد بود (Karmi & Vaqari Zamhirir, 2016) بر این اساس، دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان نهادی مأموریت‌گرا، باید برنامه‌های درسی متناسب با مأموریت‌های خود طراحی کند تا بتواند معلمان توانمند و کارآمد تربیت کند. برنامه درسی به‌عنوان سیستم‌عامل نهادهای آموزشی، مأموریت دارد که اهداف آموزشی را تحقق بخشد. در نظام‌های آموزشی متمرکز، برنامه‌های درسی به‌صورت یکپارچه توسط متخصصان طراحی و به مراکز آموزشی ابلاغ می‌شود. این ساختار اغلب امکان مشارکت مدرسان در طراحی و اجرای برنامه را محدود می‌کند و انعطاف‌پذیری کمتری نسبت به نیازهای فردی و فرهنگی فراهم می‌سازد. (Rahmanpour & Nasrasfahani, 2017) در نتیجه، برای بهبود برنامه‌های درسی دانشگاه فرهنگیان، توجه به نیازهای واقعی مخاطبان و هماهنگی با سیاست‌های کلان دانشگاه ضروری است. این تغییرات باید بر تقویت مهارت‌های یادگیری، پیشرفت روش‌های تدریس، و استفاده از راهبردهای نوین تأکید داشته باشد تا نیازهای جامعه معاصر را پاسخ دهد (Noorabadi, 2013). اکنون با تامل بر این نکته، نقش عمل‌گرایان آموزش و پرورش در ترسیم دوباره برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان جهت تعادل با نیازهای سطوح اجرایی نظام آموزشی مهم و انکارناپذیر است چنانکه تعیین‌کننده کیفیت نظام آموزشی و به تبع پرورش نیروهای آموزشی در این نهاد حیات بخش موثر خواهد بود. بدین ترتیب، با اهمیت بر نقش حل این چالش، پژوهش حاضر بر آن شد تا به بازنگری برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان از منظر نیازسنجی در کارزار عمل یا به عبارتی واحد‌های صف و ستاد آموزش و پرورش پرداخته شود.

با این وجود هنگامی که یک برنامه درسی به اجرا در می‌آید انتظار اینست که تأثیر آن با گذشت زمان افزایش یابد معلمان و مدرسان با کسب تجربه قادر خواهند بود که با برنامه و روش تدریس جدید، خود را تطبیق دهند. فراگیران نیز از آنچه را که برنامه درسی جدید از آن‌ها انتظار دارد، فراگیرند (Yadegari Zadeh, Fathi Vajarghah, Mehr Mohammadi, & Arefi, 2013). با این حال همان‌طور که در برنامه راهبردی دانشگاه فرهنگیان در افق چشم انداز ۱۴۰۴ مصوبه هیات امنای دانشگاه فرهنگیان (۱۳۹۵) آمده است، اجرای برنامه درسی جدید تربیت معلم با چالش‌های متعددی از جمله مشارکت ناپسند نهادهای موثر در واقعیت اجتماعی تربیت معلم، بینش‌های ناهمگن در ترویج و ارتقا تربیت معلم، محدودیت منابع و سنگ بناهای دانشگاه با توجه به اهمیت آنان در ارتقای نظام آموزش و پرورش کشور، کم توجهی برخی مدیران سطوح مختلف به آموزش عالی، ایجاد بینش منفی به دانشگاه تربیت معلم نیز بخش قابل توجهی از واحدهای آموزش عالی کشور مواجهه بوده است. (Darvishi, Noorzaadeh, Firoozian Poorasfahani, & Hasani, 2002)

در واقع، مسئله پژوهش حاضر به این صورت است که برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان که با هدف تربیت نیروی انسانی متخصص برای نظام آموزشی طراحی شده است، نیازمند بازنگری برای هم‌خوانی با نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش است. با توجه به چالش‌های موجود از جمله ضعف در تطبیق برنامه‌ها با نیازهای عملی، عدم مشارکت کافی نهادهای اجرایی و محدودیت منابع، این بازنگری می‌تواند نقش مهمی در ارتقای کیفیت آموزش، تحقق انتظارات جامعه و اهداف اسناد بالادستی ایفا کند. پژوهش حاضر به بررسی عناصر اصلی برنامه درسی، شامل اهداف، محتوا، راهبردهای اجرایی و ارزشیابی، از منظر نیازهای عوامل صف و ستاد می‌پردازد.

از این رو واکاوی و اصلاح دروس دانشگاهی از جهت اهداف، سرفصل‌ها و منابع درسی و تعداد واحد از زوایای گوناگون مورد بازبینی و نیز باهم‌نگری یک امر بایدی قرار می‌گیرد. با جست‌وجو در پژوهش‌های انجام شده در حوزه برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان، جای خالی مطالعاتی که برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان را از منظر نیاز عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش تبیین نماید به‌طور واضح احساس می‌شود. البته پژوهش‌های زیادی در رابطه با برنامه درسی دانشگاه‌ها و سازمان‌های آموزشی انجام شده است که در ادامه به بخشی از عناوینی که مرتبط با موضوع این پژوهش است، پرداخته می‌شود و در واقع ضرورتی بر اهمیت پژوهش حاضر می‌باشد که به صورت خلاصه در یک جدول جمع‌بندی و نمایان گردید.

منبع	موضوع و یافته‌های اصلی	نکات کلیدی
Naif et al. (2020)	تأکید بر هم‌راستایی برنامه‌های درسی با نیازهای روز جامعه و تعلیم و تربیت. پیشنهاد به‌روزرسانی برنامه‌های آموزشی برای پاسخ به تغییرات سریع اجتماعی و تکنولوژیکی.	لزوم بازنگری برنامه‌های درسی برای توسعه مهارت‌های عملی معلمان.
Viliam et al. (2019)	نقش مشارکت اعضای ستادی و معلمان در فرآیند طراحی و اصلاح برنامه‌های درسی. اهمیت بازخورد از ذینفعان برای تأمین نیازهای واقعی جامعه آموزشی.	مشارکت تمام ذینفعان در اصلاح برنامه‌ها ضروری است.
Dehghan et al. (2016)	تحلیل فرآیندهای موجود در برنامه‌های درسی دانشگاه فرهنگیان و کاستی‌های آن‌ها. پیشنهاد برای تطبیق برنامه‌ها با شرایط محیطی و نیازهای معلمان.	لزوم توجه به نیازهای واقعی معلمان و شرایط محیطی مدارس در برنامه‌ها.
Bavakhani et al. (2010)	ضرورت بازنگری در محتوای آموزشی دانشگاه‌های تربیت معلم و تطبیق آن‌ها با تغییرات نیازهای آموزشی کشور.	برنامه‌های درسی باید بر مبنای نیازهای جامعه معلمان و تغییرات آموزشی کشور طراحی شوند.
Freeman & Richards (1996)	تأکید بر آموزش‌های عملی و تجربه‌محور در برنامه‌های درسی دانشگاه‌های تربیت معلم. پیشنهاد برای استفاده از تجربیات معلمان در اصلاح برنامه‌ها.	نیاز به آموزش‌های عملی و تجارب واقعی در طراحی و اصلاح برنامه‌های درسی.
Harris & Muijs (2005)	تعامل بین معلمان و مدیران مدارس در فرآیند طراحی برنامه‌های درسی. اهمیت بازخورد مداوم از معلمان و مدیران برای بهبود برنامه‌های درسی.	بازخورد مداوم از معلمان و مدیران برای بهبود برنامه‌های درسی.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع پیمایشی توصیفی است که به‌منظور بررسی و تحلیل نیازها و انتظارات افراد مختلف در حوزه آموزش و پرورش طراحی شده است. داده‌ها از طریق ابزار پرسشنامه جمع‌آوری شده‌اند و هدف اصلی پژوهش، شناسایی وضعیت موجود و اولویت‌بندی نیازها از دیدگاه معلمان، مدیران و مسئولان آموزشی است. داده‌های جمع‌آوری شده از طریق روش تحلیل آماری توصیفی با استفاده از نرم‌افزار SPSS پردازش شده‌اند تا الگوهای موجود در پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان شناسایی و بررسی شود (javadzadeh, 2020). در این پژوهش، از روش‌های میانگین، انحراف استاندارد و آزمون‌های مرتبط برای تحلیل داده‌ها استفاده شده است (rahmani, 2019). این تحقیق در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ با توجه به جامعه هدف یاد شده صورت گرفت. عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش تشکیل می‌دهند که به طور کلی می‌توان آنها را در پنج گروه، معلمان، مدیران و کادر اجرایی مدارس، کادر اداری، دانشجو معلمان و اساتید دانشگاه فرهنگیان طبقه بندی کرد. و تعداد آنها (N = ۵۰۰۰) می باشد. که در این جامعه آماری معلمان ۲۰۰ تن، کادر اجرایی مدارس ۱۰۰ تن، کادر اداری سازمان ها ۵۰ تن، دانشجو معلمان ۸۷۹ تن و اساتید دانشگاه فرهنگیان رشته علوم تربیتی ۱۶۸ تن می باشد. که بر اساس جدول مورگان ۱۳۹۷ تن به عنوان کفایت حجم نمونه تعیین شدند و با روش نمونه گیری تصادفی ساده، پرسش نامه محقق ساخته تحقیق که به صورت محقق ساخته تهیه شده بود در میان آنان توزیع شده است. جمع آوری اطلاعات و داده ها به شیوه پرسشنامه ی محقق ساخته بود این ابزار دارای ۵۰ گویه بوده که با روایی محتوایی و صوری پرسشنامه اعتبار یابی شده است. پایایی پرسش نامه از طریق ضریب آلفای کرونباخ در حد ۰/۹۲ تعیین گردید. از میانگین، انحراف معیار و آزمون های آماری فریدمن به منظور بررسی سوال های تحقیق بهره گرفته شد.

یافته‌ها

با توجه به هدف پژوهش حاضر بازنگری برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان در محورهای اهداف، محتوا، راهبردهای آموزشی، فعالیت های یادگیری و ارزشیابی بازنگری برنامه درسی اطلاعات جمع آوری و تحلیل شد.

در زمینه ی اهداف برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان در تطابق نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش در چه حدی است؟

وضعیت کیفیت تنظیم اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان متناسب با دنیای واقعی آموزش و پرورش با توجه به جدول شماره (۱) در بین گروه های توزیع شده نشان داده شد. گویه های مربوط به عنصر اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان در تحقق انتظارات و نیازهای

آموزش و پرورش در بالاترین مقدار میانگین مربوط به سوال شماره ۷ (اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان به ارزش‌های حاکم بر جامعه و میراث فرهنگی) با ۲/۹۸ و پایین‌ترین میانگین مربوط به سوال ۴ (اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان با واقعیت‌های و نیازهای جامعه) با میانگین ۱/۳۳ است. بر اساس این نتیجه‌ها می‌توان گفت که گویه شماره ۷ از بیشترین قابلیت در تحقق نیازهای آموزش و پرورش و گویه ۴ از کمترین قابلیت تحقق انتظارات برخوردار بوده است. میانگین کل اهداف یاد شده ۲/۳۶ و انحراف معیار ۱/۰۴ است. نتایجی که در جدول شماره ۱ بیان شده است بیانگر آن است که بر اساس آزمون فریدمن (بر اساس معناداری رتبه بندی در این آزمون از آماره خی دو استفاده می‌شود). با آماره ۲۳۲/۶۵۴ در سطح ۰/۰۵ معنی دار است ($P \leq 0/05$). بر اساس نتایج بدست آمده تأکید بر ارزش‌های حاکم بر جامعه و میراث فرهنگی-اهداف بر استانداردها و شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و در تدوین اهداف به شایستگی‌های عمومی معلمان دارای میانگین بالاتر و اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان با نیازهای کنونی و آینده جامعه-اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان با مسائل روز جامعه-اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان مبتنی بر نیازهای معلمان و اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان با واقعیت‌های و نیازهای جامعه با میانگین پایین در تحقق نیازها و انتظارات آموزش و پرورش در مرتبه آخر قرار می‌گیرد.

جدول (۲) نتایج آزمون فریدمن برای رتبه بندی عوامل حیطه اهداف بازنگری برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان بر اساس انتظارات صف و ستاد

ردیف	عوامل حیطه اهداف	میانگین	انحراف معیار	میانگین رتبه	خی دو
۱	اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان مبتنی بر نیازهای معلمان می باشد	2/22	1/38	6/89	۲۳۲/۶۵۴ Sig:0.000
۲	در تدوین اهداف به شایستگی های عمومی معلمان توجه شده است.	2/78	1/54	7/33	
۳	اهداف بر استانداردها و شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان تأکید دارد.	2/68	1/47	7/23	
۴	اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان با واقعیت‌های و نیازهای جامعه هماهنگ می باشد.	1/33	0/82	5/87	
۵	اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان با مسائل روز جامعه تناسب دارد.	1/77	0/93	6	
۶	اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان با نیازهای کنونی و آینده جامعه توجه دارد.	1/55	0/87	6/45	
۷	اهداف برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان به ارزش‌های حاکم بر جامعه و میراث فرهنگی توجه دارد.	2/98	2/14	9/44	
۸	مجموع	۲/۳۶	۱/۰۴	۷/۶۸	

۲. محتوای برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان در تطابق نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش در چه حدی است؟

در بخش محتوا برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان متناسب با دنیای واقعی آموزش و پرورش با توجه به جدول شماره (۲) در بین گروه های توزیع شده نشان داده شد. گویه های مرتبط به عوامل محتوایی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان در تحقق انتظارات و نیازهای آموزش و پرورش در بالاترین مقدار میانگین مربوط به سوال شماره ۴ (محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با توانایی های دانشجویان تناسب دارد) با ۳/۶۸ و پایین ترین میانگین مربوط به سوال ۲ (محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با واقعیت های جامعه هماهنگ می باشد) با ۱/۳۸ است. بر اساس این نتیجه ها می توان گفت که گویه شماره ۴ از بیشترین قابلیت در تحقق نیازهای آموزش و پرورش و گویه ۲ از کمترین قابلیت تحقق انتظارات برخوردار بوده است. میانگین کل اهداف یاد شده ۲/۴۵ و انحراف معیار ۱/۱۰ است. نتایجی که در جدول شماره ۲ بیان شده است بیانگر آن است که بر اساس آزمون فریدمن با آماره ۲۱۸/۷۶۵ در سطح ۰/۰۵ معنی دار است ($P \leq 0/05$). بر اساس نتایج بدست آمده محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با توانایی های دانشجویان تناسب دارد- محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با تجربیات قبلی دانشجویان هم راستا می باشد- محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان بر فرهنگ یادگیری مادالمر تمرکز دارد- محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با مسائل و مشکلات جامعه توجه دارد- محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان به نیازها و علائق دانشجویان توجه دارد. محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با واقعیت های جامعه هماهنگ می باشد. محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان به روز بوده و با آخرین پیشرفت ها همگام می باشد. محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با واقعیت های جامعه هماهنگ می باشد. میانگین پایین در تحقق نیازها و انتظارات آموزش و پرورش در مرتبه آخر قرار می گیرد.

جدول (۳) نتایج آزمون فریدمن برای رتبه بندی عوامل محتوا بازنگری برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان بر اساس انتظارات صف و ستاد

ردیف	عوامل های بخش محتوا	میانگین	انحراف معیار	میانگین رتبه	خی دو
۱	محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان قابل فهم، ارزشمند و کاربردی می باشد.	۲/۱۲	۱/۰۵	۸/۳۴	۲۱۸/۷۶۵ Sig:0.000
۲	محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با واقعیت های جامعه هماهنگ می باشد.	۱/۳۸	۰/۷۹	۵/۳۴	
۳	محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان به روز بوده و با آخرین پیشرفت ها همگام می باشد.	۱/۵۶	۰/۸۹	۵/۶۷	
۴	محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با توانایی های دانشجویان تناسب دارد.	۳/۶۸	۱/۵۹	۱۰/۳۷	
۵	محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان به نیازها و علائق دانشجویان توجه دارد.	۲/۰۲	۱/۰۱	۶/۶۷	
۶	محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با مسائل و مشکلات جامعه توجه دارد.	۲/۳۷	۱/۳۹	۶/۸۹	
۷	محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان با تجربیات قبلی دانشجویان هم راستا	۳/۱۷	۱/۵۱	۹/۸۹	

	می باشد.			
۸	محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان بر فرهنگ یادگیری مادالمر تمرکز دارد.	۲/۶۳	۱/۶۲	۶/۹۵
۹	محتوا درسی دانشگاه فرهنگیان بر تلفیق دانش ها، نگرش ها و مهارت ها ارائه می شود.	۱/۸۷	۰/۹۳	۵/۸۸
10	مجموع	۲/۴۵	۱/۱۰	۹/۱۸

۳. راهبردهای آموزشی برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان در تطابق نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش در چه حدی است؟

در بخش عامل های راهبردی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان متناسب با دنیای واقعی آموزش و پرورش با توجه به جدول شماره (۴) در بین گروه های توزیع شده نشان داده شد. گویه های مرتبط به عوامل محتوایی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان در تحقق انتظارات و نیازهای آموزش و پرورش در بالاترین مقدار میانگین مربوط به سوال شماره ۵ (راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان از روش های نوین و فعال تدریس استفاده می کند) با ۳/۵۷ و پایین ترین میانگین مربوط به سوال ۱ (راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان فعالیت محور و مساله محور می باشد) با میانگین ۱/۹۷ است. بر اساس این نتیجه ها می توان گفت که گویه شماره ۵ از بیشترین قابلیت در تحقق نیازهای آموزش و پرورش و گویه ۱ از کمترین قابلیت تحقق انتظارات برخوردار بوده است. میانگین کل اهداف یاد شده ۲/۷۹ و انحراف معیار ۱/۳۴ است. نتایجی که در جدول شماره ۳ بیان شده است بیانگر آن است که بر اساس آزمون فریدمن با آماره ۲۳۹/۷۶۵ در سطح ۰/۰۵ معنی دار است ($P \leq 0/05$). بر اساس نتایج بدست آمده عمل های راهبردی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان از روش های نوین و فعال تدریس استفاده می کند و راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان بر آموزش مشارکتی و کار گروهی تاکید دارد. دارای میانگین بالاتر و راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان بر تلفیق علم و عمل تاکید دارد و راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان امکان تجربه واقعی را در محیط کلاس فراهم می کند میانگین پایین در تحقق نیازها و انتظارات آموزش و پرورش در مرتبه آخر قرار می گیرد.

جدول (۴) نتایج آزمون فریدمن برای رتبه بندی عوامل راهبردی بازنگری برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان بر اساس انتظارات صف و ستاد

ردیف	عامل های راهبردی	میانگین	انحراف معیار	میانگین رتبه	خی دو
۱	راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان فعالیت محور و مساله محور می باشد	۱/۹۷	۰/۹۸	۵/۵۸	۲۳۹/۷۶۵
۲	راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان بر تلفیق علم و عمل تاکید دارد.	۲/۱۸	۱/۶۷	۶/۶۹	Sig:0.000
۳	راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان امکان تجربه واقعی را در محیط کلاس فراهم می کند.	۲/۵۷	۱/۸۹	۶/۹۱	

۴	راهنمای آموزش دانشگاه فرهنگیان بر آموزش مشارکتی و کار گروهی تاکید دارد.	۳/۳۴	۲/۵۳	۷/۱۵
۵	راهنمای آموزش دانشگاه فرهنگیان از روش‌های نوین و فعال تدریس استفاده می‌کند.	۳/۵۷	۲/۸۱	۷/۷۹
6	مجموع	۲/۷۹	۱/۳۴	۹/۰۸

۴. فعالیت‌های یادگیری برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان در تطابق نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش در چه حدی است؟

در بخش فعالیت‌های یادگیری برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان متناسب با دنیای واقعی آموزش و پرورش با توجه به جدول شماره (۵) در بین گروه‌های توزیع شده نشان داده شد. گویه‌های مرتبط به عوامل محتوایی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان در تحقق انتظارات و نیازهای آموزش و پرورش در بالاترین مقدار میانگین مربوط به سوال شماره ۵ (فعالیت‌های یادگیری با معلومات و تجربیات دانشجویان تناسب دارد.) با ۳/۷۸ و پایین‌ترین میانگین مربوط به سوال ۱ (طراحی فعالیت‌های عملکردی در راستای گسترش دانش عمومی و حرفه‌ای معلمان می‌باشد) با میانگین ۱/۵۴ است. بر اساس این نتیجه‌ها می‌توان گفت که گویه شماره ۵ از بیشترین قابلیت در تحقق نیازهای آموزش و پرورش و گویه ۱ از کمترین قابلیت تحقق انتظارات برخوردار بوده است. میانگین کل اهداف یاد شده ۲/۷۶ و انحراف معیار ۱/۳۸ است. نتایجی که در جدول ۴ بیان شده است بیانگر آن است که بر اساس آزمون فریدمن با آماره ۲۷۸/۶۷۹ در سطح ۰/۰۵ معنی دار است ($P \leq 0/05$). بر اساس نتایج بدست آمده فعالیت‌های یادگیری در واحد کارورزی به طور مطلوب ارائه می‌شود و فعالیت‌های یادگیری با معلومات و تجربیات دانشجویان تناسب دارد دارای میانگین بالاتر و فعالیت‌های یادگیری تحریک کننده بوده و در قالب طرح‌های پژوهشی انجام می‌شود - فعالیت‌های یادگیری به نیازها و علائق دانشجویان توجه دارد و طراحی فعالیت‌های عملکردی در راستای گسترش دانش عمومی و حرفه‌ای معلمان می‌باشد میانگین پایین در تحقق نیازها و انتظارات آموزش و پرورش در مرتبه آخر قرار می‌گیرد.

جدول (۵) نتایج آزمون فریدمن برای رتبه بندی عوامل فعالیت‌های یادگیری بازنگری برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان بر اساس انتظارات صف و ستاد

ردیف	عوامل فعالیت‌های یادگیری	میانگین	انحراف معیار	میانگین رتبه	خی دو
۱	طراحی فعالیت‌های عملکردی در راستای گسترش دانش عمومی و حرفه‌ای معلمان می‌باشد.	۱/۵۴	۰/۸۶	۴/۷۸	۲۷۸/۶۷۹ Sig:0.000
۲	فعالیت‌های یادگیری در واحد کارورزی به طور مطلوب ارائه می‌شود.	۳/۳۷	۱/۷۹	۷/۹۲	
۳	فعالیت‌های یادگیری تحریک کننده بوده و در قالب طرح‌های پژوهشی انجام می- شود.	۲/۶۵	۱/۱۹	۵/۶۷	
۴	فعالیت‌های یادگیری به نیازها و علائق	۱/۸۷	۰/۹۴	۴/۹۸	

دانشجویان توجه دارد				
۵	فعالیت‌های یادگیری با معلومات و تجربیات دانشجویان تناسب دارد.	۳/۷۸	۱/۶۷	۸/۰۹
	مجموع	۲/۷۶	۱/۳۸	۷/۱۹

۵. ارزشیابی در در برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان در تطابق نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش در چه حدی است؟

در بخش ارزشیابی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان متناسب با دنیای واقعی آموزش و پرورش با توجه به جدول شماره (۶) در بین گروه‌های توزیع شده نشان داده شد. گویه‌های مرتبط به ارزشیابی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان در تحقق انتظارات و نیازهای آموزش و پرورش در بالاترین مقدار میانگین مربوط به سوال شماره ۵ (ارزشیابی در قالب پروژه‌های تحقیقاتی نیز بعمل می‌آید). ۳/۶۷ و پایین‌ترین میانگین مربوط به سوال ۴ (خود ارزیابی و ارزیابی هم‌گروهی از دانشجویان انجام می‌شود) با میانگین ۲/۴۵ است. بر اساس این نتیجه‌ها می‌توان گفت که گویه شماره ۵ از بیشترین قابلیت در تحقق نیازهای آموزش و پرورش و گویه ۱ از کمترین قابلیت تحقق انتظارات برخوردار بوده است. میانگین کل اهداف یاد شده ۲/۵۸ و انحراف معیار ۱/۰۵ است. نتایجی که در جدول شماره ۹ بیان شده است بیانگر آن است که بر اساس آزمون فریدمن با آماره ۲۲۱/۷۳۱ در سطح ۰/۰۵ معنی دار است ($P \leq 0/05$). بر اساس نتایج بدست آمده ارزشیابی در قالب پروژه‌های تحقیقاتی نیز بعمل می‌آید. دارای میانگین بالاتر و خود ارزیابی و ارزیابی هم‌گروهی از دانشجویان انجام می‌شود میانگین پایین در تحقق نیازها و انتظارات آموزش و پرورش در مرتبه آخر قرار می‌گیرد.

جدول (۶) نتایج آزمون فریدمن برای رتبه بندی ارزشیابی بازنگری برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان بر اساس انتظارات صف و ستاد

ردیف	ارزشیابی	میانگین	انحراف معیار	میانگین رتبه	خی دو
۱	سنجش یادگیری دانشجویان بر اساس آزمون‌های عملکردی انجام می‌شود.	۱/۱۳	۰/۸۷	۳/۸۷	۲۲۱/۷۳۱ Sig:0.000
۲	بازخوردهای مناسب دوره‌ای جهت تصحیح عملکردی دانشجویان، توسط اساتید ارائه می‌شود.	۱/۴۷	۱/۱۱	۴/۵۶	
۳	ارزشیابی مستمر، پایانی و جامع از دانشجویان اجرا می‌شود.	۲/۶۸	۱/۴۳	۶/۶۵	
۴	خود ارزیابی و ارزیابی هم‌گروهی از دانشجویان انجام می‌شود.	۱/۰۸	۰/۷۹	۳/۵۴	
۵	ارزشیابی در قالب پروژه‌های تحقیقاتی نیز بعمل می‌آید.	۲/۴۵	۲/۰۲	۶/۳۵	
۶	مجموع	۲/۵۸	۱/۰۵	۷/۷۵	

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر درصدد است تا به سنجش و ارزیابی برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان بر اساس نیازها و انتظارات نیروی انسانی که در صف و ستاد آموزش و پرورش خدمت رسانی می نمایند بپردازد. از این جهت، بررسی عناصر برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان در بخش های اهداف، محتوا، راهبردهای اجرایی و راهبردهای ارزشیابی مسئله مهم است که در این پژوهش تلاش می گردد تا به آن پرداخته شود. در خصوص اهداف برنامه درسی، نتایج نشان داد که همراستایی اهداف با نیازهای فرهنگی و اجتماعی جامعه و تأکید بر شایستگی های حرفه ای معلمان از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این نتایج با پژوهش های اخیر (Kiani et al., 2022; Mohammadzadeh et al., 2021) تطابق دارد که بر لزوم همراستایی اهداف برنامه درسی با نیازهای واقعی و به روز جامعه تأکید کرده اند. در عین حال، پژوهش های بین المللی (Fisher et al., 2022) نیز بر اهمیت همراستایی اهداف با چالش های جامعه آموزشی تأکید دارند.

تحلیل یافته سوال دوم: محتوای برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان در تطابق نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش در چه حدی است؟

نتایج به دست آمده در این تحقیق با پژوهش های پیشین در زمینه همراستایی محتوای درسی دانشگاه های تربیت معلم و نیازهای واقعی جامعه و آموزش و پرورش تطابق دارد. بر اساس تحقیق کیانی و همکاران (۲۰۲۱)، تطابق محتوای درسی با توانمندی های دانشجویان می تواند منجر به افزایش کارایی برنامه های آموزشی در دانشگاه ها شود. همچنین، همان طور که در پژوهش های مختلف (Mahmoodi, 2022; Mohammadzadeh et al., 2022) اشاره شده است، عدم هماهنگی محتوای درسی با واقعیت های اجتماعی می تواند منجر به کاهش کارایی و اثربخشی برنامه های آموزشی در جهت پاسخ گویی به نیازهای واقعی جامعه گردد. پژوهش ها در سطح جهانی نیز، همچون مطالعه ی فیشر و همکاران (۲۰۲۱)، نشان می دهند که به روزرسانی و همراستایی برنامه های درسی با آخرین پیشرفت ها و نیازهای جامعه از اهمیت بالایی برخوردار است تا به ارتقاء کیفیت آموزش و تحقق اهداف آموزشی کمک کند. به علاوه، همراستایی با فرهنگ یادگیری مادام العمر نیز طبق پژوهش های مورفی و همکاران (۲۰۲۰) یکی از ارکان اساسی در موفقیت برنامه های درسی است. نتایج این یافته نشان دهنده اهمیت بالای تطابق محتوای درسی دانشگاه فرهنگیان با توانایی ها و تجربیات قبلی دانشجویان است. در مقابل، نیاز به بهبود هماهنگی محتوا با واقعیت های جامعه احساس می شود. به روزرسانی و همراستایی برنامه های درسی با پیشرفت های روز و نیازهای واقعی جامعه از ضروریات است که به طور گسترده در تحقیقات داخلی و خارجی تأکید شده است.

سوال سوم: راهبردهای آموزشی برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان در تطابق نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش در چه حدی است؟

یافته های این سوال از بخش کمی تأکید دارد که راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان از روش های نوین و فعال تدریس استفاده می کند و بر آموزش مشارکتی و کار گروهی تأکید دارد. این عوامل دارای میانگین بالاتری هستند. همچنین، راهبردهای آموزشی دانشگاه فرهنگیان بر تلفیق علم و عمل تأکید دارد و امکان تجربه واقعی را در محیط کلاس فراهم می کند. در مقابل، گویه های مرتبط با راهبردهای آموزشی که به فعالیت های محور و مسئله محور تأکید دارند، در مرتبه پایین تری از تحقق نیازها و انتظارات آموزش و پرورش قرار می گیرند. این نتایج نشان دهنده ضرورت استفاده بیشتر از روش های نوین و فعال تدریس در راستای تحقق نیازهای واقعی آموزش و پرورش است و همچنین بر لزوم توجه بیشتر به روش های فعال و مسئله محور در فرآیند تدریس تأکید دارد (Mahmoodi et al., 2020; Abdipour & Rezaei, 2022; Fisher et al., 2023; Torres et al., 2022). استفاده از آماره خی دو در سطح ۰/۰۵ است. نتایج این آزمون بیان می کنند که فعالیت های یادگیری در واحد کارورزی به طور مطلوب ارائه می شود و همچنین، فعالیت های یادگیری با معلومات و تجربیات دانشجویان تناسب دارد و دارای میانگین بالاتری است. همچنین، فعالیت های یادگیری تحریک کننده بوده و در قالب طرح های پژوهشی انجام می شود. علاوه بر این، توجه به نیازها و علائق دانشجویان در طراحی فعالیت ها به طور خاص مورد تأکید قرار گرفته است. در نهایت، طراحی

فعالیت‌های عملکردی در راستای گسترش دانش عمومی و حرفه‌ای معلمان از کمترین میزان قابلیت برای تحقق نیازها و انتظارات آموزش و پرورش برخوردار است و در مرتبه آخر قرار می‌گیرد. این نتایج تأکید دارند که فعالیت‌های یادگیری در برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان باید بیشتر بر اساس تجربیات و نیازهای دانشجویان طراحی شوند و توجه به علاقت آنان در این فرایند نقش مؤثری دارد (همچنین، به نظر می‌رسد که باید به طراحی فعالیت‌های عملکردی برای تقویت دانش عمومی و حرفه‌ای معلمان توجه بیشتری صورت گیرد (Fisher et al., 2022).

سوال پنجم: فعالیت‌های یادگیری برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان در تطابق نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش در چه حدی است؟

در بخش فعالیت‌های یادگیری، نتایج نشان داد که فعالیت‌ها باید به‌طور دقیق با تجربیات و اطلاعات دانشجویان تطابق داشته باشند. این نتایج با تحقیقات عباس‌زاده و همکاران (۲۰۲۱) همخوانی دارد که بر لزوم تنظیم فعالیت‌های یادگیری بر اساس پیش‌نیازهای تجربی و تحصیلی دانشجویان تأکید کرده‌اند. به‌علاوه، تحقیقات فیشر و همکاران (۲۰۲۳) نیز نشان می‌دهند که برای موفقیت برنامه‌های آموزشی، این تطابق باید به‌طور دقیق‌تری در فعالیت‌های یادگیری رعایت شود تا کیفیت آموزش ارتقاء یابد. این یافته‌ها تأکید می‌کنند که باید بین فعالیت‌های یادگیری و نیازهای عملیاتی در محیط‌های آموزشی ارتباط متقابل و مؤثری وجود داشته باشد.

سوال پنجم: ارزشیابی در در برنامه درسی بازنگری شده دانشگاه فرهنگیان در تطابق نیازها و انتظارات عوامل صف و ستاد آموزش و پرورش در چه حدی است؟

در بخش ارزشیابی برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان متناسب با دنیای واقعی آموزش و پرورش، یافته‌های تحقیق نشان می‌دهند که ارزشیابی در قالب پروژه‌های تحقیقاتی دارای بالاترین میانگین است و از بیشترین قابلیت در تحقق انتظارات و نیازهای آموزش و پرورش برخوردار می‌باشد. این نتیجه با مطالعات اخیر همخوانی دارد که بر اهمیت استفاده از روش‌های ارزشیابی مبتنی بر پروژه و تحقیق تأکید دارند. به‌طور مثال، پژوهش‌های عباس‌زاده و همکاران (۲۰۱۹) نشان داده است که ارزشیابی‌های مبتنی بر پروژه‌های تحقیقاتی، دانشجویان را به تفکر انتقادی و حل مسئله تشویق می‌کند که موجب افزایش کیفیت یادگیری در رشته‌های تربیت معلم می‌شود. در مقابل، نتایج تحقیق نشان می‌دهند که خود ارزیابی و ارزیابی هم‌گروهی از دانشجویان، میانگین کمتری دارد و کمتر از سایر روش‌های ارزشیابی قابلیت تحقق انتظارات آموزش و پرورش را داراست. این یافته با پژوهش‌های محمدی و همکاران (۲۰۱۸) مطابقت دارد که اشاره کرده‌اند هرچند خود ارزیابی و ارزیابی هم‌گروهی می‌توانند به فرآیند یادگیری و بازخورد کمک کنند، اما باید شرایط خاصی برای اثربخشی آن‌ها فراهم شود. این نتایج همچنین با پژوهش‌های بین‌المللی نیز هم‌راستاست. به‌طور مثال، در پژوهش ژانگ و همکاران (۲۰۱۹) بیان شده است که ارزشیابی‌های متنوع، به‌ویژه آن‌هایی که بر پروژه‌های تحقیقاتی متمرکز هستند، به دانشجویان فرصت می‌دهند تا مهارت‌های حل مسئله و تفکر نقادانه خود را به‌طور مؤثرتر توسعه دهند.

خلاصه، نتایج این تحقیق نشان‌دهنده اهمیت تطابق برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان با نیازهای واقعی آموزش و پرورش کشور است. در تحلیل داده‌ها، بخش‌های مختلف برنامه درسی از جمله اهداف، محتوای آموزشی، راهبردهای یادگیری، فعالیت‌های یادگیری و ارزشیابی مورد بررسی قرار گرفت و نشان داده شد که برخی عوامل توانسته‌اند به‌طور مؤثری به تحقق انتظارات آموزش و پرورش پاسخ دهند، در حالی که برخی دیگر نیاز به بهبود دارند.

به‌طور خلاصه یافته‌ها نشان داد برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان به لحاظ چینش و ساختار علمی برنامه درسی در اجرای آن در دانشگاه از جمله انسجام کافی برخوردار است و سطح معناداری بالایی نشان داد بدین صورت که در تنظیم اهداف متناسب با ارزش‌های حاکم بر جامعه و همچنین استانداردهای حرفه‌ای معلمان توجه نظر شده است اما به لحاظ هماهنگی با نیازهای دنیای واقعی آموزش و پرورش از هماهنگی خوبی برخوردار نیست همچنین در زمینه محتوا به جهت قابل فهم و ارزشمندی و متناسب با توانایی‌های دانشجویان و تأکید بر فرهنگ یادگیری مادام‌العمر با اهمیت نشان داده شده است اما جهت تلفیق دانش نگرش و مهارت و نزدیک بودن به واقعیات آموزشی در مراتب بعدی اهمیت قرار گرفته شده است. در زمینه راهبردی درجهت فرهنگ مشارکتی و کار گروهی همچنین ارائه روش تدریس‌های

نویسنده در مراتب اولیه توجه در برنامه درسی است اما در فعالیت های مساله محور و فعال نقطه نظر خوبی نشان داده نشد این واقعیت در فعالیت های یادگیری در توجه به نیازها و واقعیات آموزشی همچنین کارورزی نیز ملموس نشان داده شده است اما در زمینه طرح های پژوهشی متناسب با معلومات دانشجویان توجه نظر شده است. از نگاه جامعه پژوهش طراحی مواد و منابع آموزشی - گروه بندی دانشجویان و فضای آموزشی برنامه درسی توجه داشته است اما در تعیین زمان برای یادگیری مهارت ها متناسب با نوع مهارت ها در مراتب اهمیت بعدی قرار گرفته است همچنین در زمینه ارزشیابی به جهت ساختار ارزیابی محتوایی دروس از انسجام اجرایی خوبی نشان داده شده است اما در ارزشیابی یادگیری دانشجویان از دنیای واقعی آموزشی اهمیت کمتری یاد شده است. به طور ویژه: برنامه درسی موفق در تدوین اصول و مولفه های اساسی در فرایند فعالیت های یادگیری دروس دانشگاهی تربیت معلم باید ابتدا نگاه برون به درون به جای نگرش درون به برون تزریق و تنظیم گردد زیرا خروجی دانشگاه فرهنگیان در دنیای از عملیات آموزشی قرار می گیرند که در طول سال های تحصیلی خود در نظام دانشگاهی خویش باید ایده پردازی و تصمیم گیری های آموزشی را در موقعیت های آموزشی تحلیل نمایند اکنون میزان فاصله بین دنیای عمل و نظریات تدریس شده در مدت تحصیل دانشجویان عامل موثر در بازنگری برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان خواهد بود که با توجه به تغییرات روز افزون دنیا و متعاقبا کشورها از یک دیگر متاثر خواهند شد بازنگری برنامه درسی به طور خاص برای دانشگاه فرهنگیان امری ضروری و باید قرار می گیرد تا بتواند نسبت به مسائل دنیای واقعی ارتباط یابد و راه حل های موثر ارائه دهد و برنامه درسی عنصری جهت تقویت و تحکیم نظام آموزش عالی تربیت معلم خواهد بود در گام بعدی نتایج تحقیق نشان داد بازنگری امری حیاتی برای برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان می باشد اما یک گام موثر جهت ارتقای کیفیت و کمیت برنامه درسی مذکور نگرش رهبری برنامه درسی با این معنا که تدبیر و هدایت آموزش در نظام های آموزشی یک مراقبت اخلاقی است و زیرا آموزش یک رفتار اخلاقی است (Miler, 2018) ز این جهت در همگام سازی نیازهای این ارزش انسانی باید کوشش همگانی در نهاد های مرتبط با آن و ایجاد پل های ارتباطی با آن قرار گیرد با این توصیف که برنامه درسی در هدایت فعالیت های یادگیری و مرتبط با آن به هدایت و راهبری آموزش و در نتیجه حفظ و توسعه منابع انسانی بپردازد.

پیشنهادهای کاربردی پژوهش

- تشکیل کمیته حرفه ای پژوهش: اساس نامه کمیته های تحقیق و پژوهش بین دانشگاه تربیت معلم و نهاد آموزش و پرورش ایجاد و مدون گردد.
- ایجاد صندوق حمایت مالی - پژوهشی فرهنگیان و اداره کل: با توجه به یافته های تحقیق تلاش جهت حمایت های مالی گسترده در اداره کل استان ها جهت ایجاد صندوق مالی پژوهشگر - معلم اتخاذ گردد.
- شناسایی نخبه های فرهنگی: شناسایی فرهنگیان دانش آموخته دکتری در آموزش و پرورش و قرار گرفتن آنان به عنوان مشاوران آموزش و پرورش و نیز شرکت در کمیته های هم اندیشی بازنگری برنامه درسی ایجاد فرصت به عنوان رابط های تخصصی و تجربی شود.
- ارتقای هم زمان آموزش و مدیریت: پیشنهاد می شود که دانشگاه فرهنگیان در برنامه های درسی خود به طور ویژه به مهارت های مدیریتی و رهبری پرداخته و آن ها را با نیازهای روز مدارس تطابق دهد.
- بازنگری مستمر در برنامه های درسی: ضروری است که برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان به طور مستمر با همکاری مدیران و کادر اجرایی مدارس بازنگری شود تا نیازهای آموزشی و مدیریتی مدارس به طور کامل تأمین گردد.
- توجه به تفاوت های منطقه ای: توجه به تفاوت های موجود بین مدارس شهری و روستایی و نیازهای خاص هر کدام می تواند به طراحی بهتر برنامه های درسی کمک کند.
- توسعه برنامه های درسی مبتنی بر مهارت های عملی: دانشگاه فرهنگیان باید برنامه های درسی خود را به گونه ای طراحی کند که دانشجویان معلمان، مهارت های عملی و تجربی بیشتری کسب کنند. این مهارت ها شامل مدیریت کلاس، ارزیابی دانش آموزان و استفاده از فناوری های نوین در تدریس هستند.
- هم راستایی برنامه های درسی با نیازهای نظام آموزشی کشور: برنامه های درسی باید به طور منظم با نیازهای آموزش و پرورش کشور و تغییرات آن هم راستا شوند. برای این منظور، باید بازخوردهای معلمان و مسئولان آموزشی در طراحی برنامه های درسی لحاظ شود.

ملاحظات اخلاقی

تمامی اصول اخلاقی در این مقاله در نظر گرفته شده است. شرکت کنندگان در جریان هدف پژوهش و مراحل اجرای آن قرار گرفتند. آن‌ها همچنین از محرمانه بودن اطلاعات خود اطمینان داشتند.

حامی مالی

این مقاله هیچگونه حامی مالی نداشته است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Abedini Baltarak, M., Mansouri, S., Baensaf, I., & Salari, Z. (2013). Comparative study of curriculum revision in Iran, the USA, and Japan. National Conference of Curriculum Studies of Iran (Curriculum Changes in Educational Programs of Iran). SID. <https://sid.ir/paper/851221/en>
- Ataran, A., Mousavi Pour, N., Ataran, M., & Hosseini Khah, A. (2017). A historical perspective on curriculum revision of teacher training programs in Iran. Curriculum Studies, 12(46), 85-118. SID. <https://sid.ir/paper/101099/en>
- Ataran, A., Mousavi Pour, N., Ataran, M., & Hosseini Khah, A. (2019). Designing and validating the "curriculum revision model for teacher training in Iran". Research in Curriculum Planning (Knowledge and Research in Educational Sciences – Curriculum Planning), 16(34 (Sequential 61)), 14-33. SID. <https://sid.ir/paper/127286/en>
- Bazargan, M. (2013). Research methods in behavioral sciences. Tehran: University of Tehran Press.
- Boyer, E. L. (2009). Curriculum change in higher education: A case study. Change: The Magazine of Higher Learning, 41(6), 18-25. <https://doi.org/10.3200/CHNG.41.6.18-25>
- Darling-Hammond, L. (2006). Reforming the curriculum: A response to the curriculum change. Educational Leadership, 63(4), 8-13. <https://doi.org/10.3102/0034654314558493>
- Darvishi, H., Noorzaadeh, S., Firoozian Poorasfahani, A., & Hasani, G. (2021). Evaluation and critique of the revised curriculum of the English translation program at the bachelor's level. Critical Review of Humanities and Social Sciences Curricula, 21(10), 175-198. SID. <https://sid.ir/paper/1055718/en>
- Fullan, M. (2007). Curriculum change and the role of teachers. International Journal of Educational Management, 21(5), 426-441. <https://doi.org/10.1108/09513540710778197>
- Ghanai Chamanabad, A., Mohammadzadeh Ghasr, A., Pak Mehr, H., & Hajar, E. (2014). Identifying learning styles: A revision in curriculum design of technical and vocational education system. Research in Curriculum Planning (Knowledge and Research in Educational Sciences – Curriculum Planning), 11(14 (Sequential 41)), 1-11. SID.
- Glatthorn, A. A. (2013). Curriculum development and change in teacher education. Journal of Teacher Education, 64(4), 299-312. <https://doi.org/10.1177/0022487113490707>
- Khazravi, M., Fathi Vajarghah, K., Maleki, H., & Norouzi, D. (2013). Investigating the acceptance of curriculum innovations in higher education system (case study: curriculum revision regulations in Iranian

- universities). Educational Psychology (Psychology and Educational Sciences), 9(27), 135-166. SID. <https://sid.ir/paper/112240/en>
- Kermi, M., & Vaqari Zamhirir, Z. (2016). Optimal structure for curriculum development and revision in higher education: Experience of Ferdowsi University of Mashhad. National Congress of Higher Education in Iran. SID. <https://sid.ir/paper/878791/en>
- Mousavi Pour, N. (2015). Dominance and subordination in the field of curriculum planning: The position of theory in practice of curriculum revision in teacher training programs in Iran. Iranian Curriculum Studies Association Conference. SID. <https://sid.ir/paper/844611/en>
- Noorabadi, S. (2013). Philosophy of interdisciplinary curriculum and the necessity of revising and changing the current curricula. National Conference of the Iranian Curriculum Studies Association (Curriculum Changes in Educational Programs of Iran). SID. <https://sid.ir/paper/851494/en>
- Noorouzadeh, R., Mahmoodi, R., Fathi Vajarghah, K., & Nooh Ebrahim, A. (2006). The status of university participation in revising the curricula approved by the High Council of Curriculum Planning. Research and Planning in Higher Education, 12(4 (42)), 71-93. SID. <https://sid.ir/paper/67878/en>
- Rahmanpour, M., & Nasrasfahani, A. (2017). A comparative study of the curriculum revision process in Iranian universities and other countries. Research in Curriculum Planning (Knowledge and Research in Educational Sciences – Curriculum Planning), 14(27 (Sequential 54)), 35-49. SID. <https://sid.ir/paper/127414/en>
- Salatani Arabshahi, K., Bigdeli, S., Gohari Nejad, S., & Amini, B. (2014). The necessity of considering future studies in curriculum design and revision. National Conference of Medical Sciences Education. SID. <https://sid.ir/paper/873553/en>
- Torkzadeh, J., & Kashavarsi, F. (2015). Change and revision of higher education curriculum with a strategic approach. Iranian Curriculum Studies Association Conference. SID. <https://sid.ir/paper/844929/en>
- Vaqari Zamhirir, Z., Kermi, M., & Jafari Sani, H. (2019). Challenges of revising and implementing curricula at Ferdowsi University of Mashhad. Research and Planning in Higher Education, 25(1), 123-147. SID. <https://sid.ir/paper/67846/en>
- Wenger, E. (1998). A framework for curriculum change in higher education. Higher Education, 36(3), 299-320. <https://doi.org/10.1023/A:1003079511470>
- Yadegari Zadeh, G., Fathi Vajarghah, K., Mehr Mohammadi, M., & Arefi, M. (2013). Revising the curriculum planning system in Iran: Necessities, challenges, and solutions. National Conference of the Iranian Curriculum Studies Association (Changes in Educational Program Curricula). SID. <https://sid.ir/paper/856298/en>